

УДК 373.2.091.3–027.31

Клименок Марія Володимирівна, Корнієнко Ірина Сергіївна,
Пеньковець Аліна Анатоліївна, Чугай Юлія Олександрівна,
Кошель Анна Павлівна

Національний університет «Чернігівський колегіум імені Т. Г. Шевченка»
(Чернігів, Україна)

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ В ЗДО

Анотація. У статті розглядається поняття інноваційних технологій. Подані основні інноваційні технології (коректурні таблиці, виховання казкою, пісочна терапія, логічні блоки, театр фізичного розвитку, лічильні палички) в освітньо-виховному процесі в закладах дошкільної освіти.

Ключові слова: інноваційні технології, коректурні таблиці, виховання казкою, пісочна терапія, логічні блоки, театр фізичного розвитку, лічильні палички.

*Клименок Мария Владимировна, Корниенко Ирина Сергеевна, Пеньковец
Алина Анатольевна, Чугай Юлия Александровна,
Кошель Анна Павловна
Национальный университет «Черниговский коллегиум имени Т.Г. Шевченко»
(Чернигов, Украина)*

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ВОСПИТАТЕЛЬНО-ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ В УДО

Аннотация. В статье рассматривается понятие инновационных технологий. Представлены основные инновационные технологии (коррекционные таблицы, воспитание сказкой, песочная терапия, логические блоки, театр физического развития, счетные палочки) в образовательно-воспитательном процессе в учреждениях дошкольного образования.

Ключевые слова: инновационные технологии, коррекционные таблицы, воспитание сказкой, песочная терапия, логические блоки, театр физического развития, счетные палочки.

Abstract. The article deals with the concept of innovative technologies. The main innovative technologies in the educational processes in pre-school educational institutions (correction tables, education by fairy tale, sand therapy, logical blocks, theater of physical development, counting sticks) have been presented.

Key words: innovative technologies, correction tables, education by fairy tale, sand therapy, logical blocks, theater of physical development, counting sticks.

Метою державної Національної програми «Освіта» («Україна XXI ст.») є виведення освіти в Україні на рівень розвинутих країн світу, що можливо лише

за умов відхилення від авторитарної педагогіки і впровадження сучасних педагогічних технологій.

Термін «інновація» означає оновлення процесу навчання, який спирається на внутрішні фактори. Запозичення цього терміна пов'язане з бажанням виділити мотиваційний бік освіти тобто відмежуватися від стандартного, щоб за короткий час дати максимальний ефект незалежно від особливостей дітей, їхніх бажань, здібностей тощо [1, с. 22].

При впровадженні інновацій використовують технології. Одне з тлумачень поняття «педагогічна технологія» – це системний метод створення, застосування й визначення всього процесу навчання і засвоєння знань, з урахуванням технічних і людських ресурсів та їх взаємодії, який ставить своїм завданням оптимізацію освіти.

Інноваційні технології – це цілеспрямований системний набір прийомів, засобів організації навчальної діяльності дошкільника, що охоплює весь процес освіти від визначення мети до одержання результатів.

Інноваційна освіта має свої особливості, насамперед, це відкритість майбутньому, здатність до передбачення на основі постійної переоцінки цінностей, а також налаштованість на конструктивні дії в оновлюваних ситуаціях, основою яких є інноваційні педагогічні технології [2, с. 36].

Педагоги-практики розробляють авторські технології, які поєднують у собі різні варіанти елементів апробованих технологій. Як правило, всі вони зорієнтовані на реалізацію змісту і досягнення мети дошкільної освіти. Вихідним матеріалом для розроблення технології є теорії та концепції.

Н. Гавриш пропонує використання коректурних таблиць у розвитку дошкільників. Коректурні таблиці – це інформаційно-ігрове поле з різною кількістю клітинок (від 9 до 25), заповнених предметними картинками (цифрами або буквами); цифрами і буквами; символами чи знаками, геометричними фігурами).

Мета роботи з коректурними таблицями: допомогти дітям усвідомити системність, цілісність реально мінливого світу, підвести до елементарного розуміння загальних законів буття, про взаємозв'язок усього суттєвого; максимально реалізувати пізнавальну активність дітей під час дослідницької роботи та сприяти формуванню активності, ініціативності, креативності, самостійності.

Відомий вихователь Л.Фесюкова пропонує розвивати творчу уяву у дітей використовуючи «Виховання казкою», що сприяє незвично, не тільки сприймати зміст казки, але й творчо перетворювати хід подій, придумувати різні кінцівки, вводити непередбачувані ситуації, змішувати декілька сюжетів у один.

За методикою кожна казка розробляється за певною схемою, яка складається з семи розділів: моральний урок, виховання добрих почуттів, мовна зарядка, розвиток мислення, казка і математика, казка і екологія, казка розвиває руки. «Виховання казкою» допомагає зрозуміти дорослому і дітям що в казці добре, а що погано, створити нову ситуацію, де герої змінилися б на краще [3, с. 38].

Технологію «Чудеса на піску» впровадили Т. Грабенко і Т. Зінкевич-Євстигнєєва, але принцип «Терапії піском» був запропонований ще Карлом

Густавом Юнгом, чудовим психотерапевтом та засновником аналітичної терапії.

Основними принципами ігор на піску є: створення природного стимулюючого середовища, в якому дитина відчуває себе комфортно і захищено, виявляючи творчу активність; «пожвавлення» абстрактних символів: літер, цифр, геометричних фігур; реальне «проживання», програвання всіляких ситуацій разом з героями казкових ігор.

Відомий угорський математик і психолог З. Дьєнеш розробив логічні блоки.

Граючись з блоками дитина на наочній основі знайомиться з формою, кольором та розміром об'єкту, з елементарними математичними уявленнями. Вправи з використанням логічних блоків розвивають у дітей логічне та аналітичне мислення (аналіз, порівняння, класифікацію, узагальнення), творче мислення, а також пам'ять, увагу, уяву. Ігри з блоками Дьєнеша сприяють розвитку довільності (уміння грати за правилами та виконувати інструкції), наочно-образного мислення, активного словника, пізнавальної активності, ігрової діяльності, мови, уваги, навичок спілкування і партнерства, сформованості сенсорних еталонів кольору, розміру та форми, сприйняття, комбінаторних здібностей, необхідних для шкільного навчання навичок, абстрактного мислення, сенсомоторної координації [4, с. 5].

Технологія фізичного виховання дітей М.Єфименка або ж «Театр фізичного розвитку та оздоровлення дітей» передбачає проведення фізкультурних занять у формі ігрових дійств, що поєднують музичність, хореографічність, естетичність. Його скорочені програми використовують як фізкультурні хвилинки, паузи, а також як розваги і свята.

М. Монтессорі запропонувала технологію під назвою «Будинок вільної дитини» в якій найголовнішим є створення предметно-просторового середовища, у якому дитина зможе найповніше реалізувати свої природні здібності та задатки. Діяльність дитини повинна бути вільною та самостійною. Педагог використовує у роботі самонавчальні засоби – матеріали, з якими вихованець працює, наслідуючи педагога, діючи за зразком, а потім самостійно приступає до їхнього виконання. Індивідуалізація розвитку дошкільників реалізується через взаємодію з матеріалами, з урахуванням права вибору дітей, природних потреб та вікових особливостей [5, с. 104].

Г. Альтшуллер запровадив технологію розвитку творчої особистості або ж «Теорія розв'язання винахідницьких завдань (ТРВЗ)». Основне завдання – навчати дитину розв'язувати проблеми різного рівня складності з використанням винахідницьких завдань. Основна ідея технології полягає у тому, щоб переводити завдання з нижчого рівня складності на вищий. Для її успішної реалізації потрібно навчити дитину виявляти проблеми, з'ясовувати, чому легкі завдання розв'язуються просто, а важкі – складно. У роботі з дітьми дошкільного віку використовують колективні ігри, ігри-заняття, під час яких діти вчать спостерігати навколишню дійсність, виявляти суперечливі властивості предметів, явищ, шукати відповіді на поставлені питання. Педагог орієнтується на вільний та самостійний вибір дитини – предмета, матеріалу, виду діяльності.

Технологія навчання дітей раннього віку Глена Домана в першу чергу спрямована на розумовий розвиток дитини. Глен Доман – американський

лікар-нейрохірург, який займався розробкою системи реабілітації дітей з важкими порушеннями в роботі мозку. У цій програмі особлива увага приділена карткам з комбінаціями яскравих точок, зображеннями різних предметів, зі словами. Коли безнадійно хворі і відсталі діти почали не тільки наздоганяти, а й випереджати однолітків в інтелектуальному розвитку, з'явилася ідея використовувати цей метод у навчанні нормальних дітей. Глен Доман удосконалив свою програму, основний постулат: «Мозок росте тільки коли він працює». Навчання за Доманом нагадує введення інформації в комп'ютер. З трьохмісячного віку дитині з певною частотою за кілька секунд демонструються картки з комбінацією картинка + слово або просто слово. Керуючись цими принципами, за твердженням автора, будь-яку дитину можна виховати генієм [6, с. 210].

Технологія бельгійського математика Х. Кюізенера «Лічильні палички Кюізенера» призначена для навчання математики та використовується педагогами різних країн у роботі з дітьми, починаючи з молодших груп дитячого садка і закінчуючи старшими класами школи. Палички Кюізенера називають ще кольоровими паличками, кольоровими числами, кольоровими лінієчками, рахунковими паличками. Основні особливості цього дидактичного матеріалу – абстрактність, універсальність, висока ефективність.

За допомогою кольорових паличок дітей також легко підвести до усвідомлення співвідношень «більше-менше», «більше-менше на...», навчити вимірювати об'єкти, допомогти оволодіти арифметичними діями додавання, віднімання, організувати роботу щодо засвоєння таких понять, як «ліворуч», «праворуч», «довший», «коротший», «між», «кожен», «якийсь», «бути одного і того ж кольору», «бути не блакитного кольору», «мати однакову довжину» та інше [3, с. 37].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Біла К. Ю. Інноваційна діяльність в ДНЗ: Методичний посібник. – М: ТЦ Сфера, 2005. – 96с.
2. Кремень В. Інноваційність і освіта // Позакласний час. – 2009. – № 11-12. С. 36-38
3. Іванова Н. В. Уява і творчість дітей // Дошкільне виховання. – 2005. – №10. С. 36-38
4. Сологуб А. Технологія креативного навчання // Управління освітою. – 2006. – 11(131) червень. – С. 4-5
5. Гін С. В. Заняття з ТРВЗ у дитячому садку: посібник для педагогів дошкільних установ: 3-є изд. – Мінськ: ІВЦ Мінфіну, 2007. – 186 с.
6. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. – К.: Академвидав, 2004. – 218 с.